

Полтавський державний медичний університет, Україна
**СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У МЕДИЧНИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Розглянуто формування безпечного освітнього середовища здобувачів вищої освіти під час навчання у закладах вищої освіти як необхідної складової успішного процесу адаптації. Проаналізовано мотиваційно-стимулювальну діяльність викладача, спрямовану на організацію процесу навчання з урахуванням індивідуальнопсихологічних особливостей студентів.

Ключові слова: процес адаптації, безпечне освітнього середовища, мотиваційно-стимулювальна діяльність.

The paper considers the formation of students' safe education environment during study in higher education institutions as a necessary unit of successful adaptation. The motivational and stimulating activity of educator, aimed at the management of the learning process with regard of individual psychological peculiarities of students has been analyzed.

Key words: adaptation process, safe education environment, motivational-stimulating activity.

Створення і постійне вдосконалення сучасного, динамічного, професійно та особистісно стимулюючого освітнього середовища вищого медичного навчального закладу є одним із факторів його конкурентоздатності та пріоритетним завданням не лише адміністрації, але й усього трудового колективу, а також осіб, що навчаються [2, с. 46].

У сучасних умовах запит суспільства вимагає від вищої школи бути не лиш місцем, де здобувачі вищої освіти набувають soft та hard skills, а й простором, у якому студенти повноцінно розвиваються, стають успішними. Це можливо лише в атмосфері фізичного та психологічного комфорту, у якому людина відчуває постійну підтримку та вчасне реагування на її потреби. У законі України «Про освіту» [1] визначено, що освітній процес має здійснюватися у безпечному освітньому середовищі, яке включає фізичну та психологічну складові.

На формування безпечного освітнього середовища впливає якість міжособистісних відносин – позитивні фактори (довіра, доброзичливість, схвалення, толерантність); негативні фактори (агресивність, конфліктність, ворожість, маніпулятивність), а також захищеність в освітньому середовищі – оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору.

У 2018 р. Міністерством освіти і науки України було схвалено методичний посібник «Кодекс безпечного освітнього середовища» [4, с.57], у якому визначено дієвий інструментарій навчання студентів, батьків, працівників закладів освіти правилам безпечної поведінки особистості, формування навичок уникнення потенційних ризиків і небезпек, а також навичок подолання труднощів у власному житті. Посібник призначено для адміністрацій закладів освіти, педагогів, практичних психологів, соціальних педагогів, батьків.

Ефективність організації навчання як спільної діяльності викладача та здобувачів вищої освіти забезпечується своєчасною діагностикою їх індивідуальнопсихологічних особливостей, рівня навченості, мотивацій. У процесі навчання тісний взаємозв'язок процесів викладання та навчання передбачає формування якісно нового цілісного явища, сутністю якого є єдність пізнання та спілкування.

Виокремлені рівні вияву показників мотиваційного критерію спрямовують діяльність викладача у ході реалізації дидактичної взаємодії в системі «викладач – студент» до формування у здобувачів вищої освіти продуктивних мотиваційних

68

орієнтацій «на процес навчальної діяльності» та «результат навчальної діяльності».

Важливим етапом цієї роботи вважаємо осмислення студентами цілі навчання як поетапного переходу від механічного засвоєння знань до аналізу та синтезу результатів власної навчальної діяльності.

Стимульовально-мотиваційний компонент пронизує всі інші компоненти процесу навчання. Без його реалізації студенти не приймуть ціль і завдання навчання, оцінка результатів їх діяльності не буде виконувати мотиваційну функцію, до змісту навчання виявлятиметься байдуже ставлення. Перед педагогом постає завдання проектування та реалізації заходів, спрямованих на стимулювання інтересу студентів до розв'язання поставлених задач. У вищій медичній школі, завданням якої є професійна підготовка майбутніх фахівців медичної сфери, стимульовально-мотиваційний компонент передбачає формування в студентів позитивної мотивації до майбутньої професії. Якість навчального процесу залежить як від професійної майстерності викладача, так і від уміння здобувача освіти розуміти та сприймати задачі й зміст навчального предмета. Домінування ініціативності й усвідомлення студентом необхідності одержання високих результатів у навчанні базується на формуванні в майбутніх фахівців: по-перше, соціальних мотивів своєї діяльності; по-друге, інтересу до змісту навчання. Інтерес до змісту навчання стимулюється шляхом створення посиленої складності навчального матеріалу, його урізноманітнення, урахування індивідуально-психологічних особливостей за умови визначення способів діяльності студентів (наприклад, упровадження активних методів навчання, в основі яких лежить пошукова діяльність) [3, с. 17].

Отже, реалізація стратегічних цілей національної вищої медичної освіти уможливлується шляхом створення у вищих медичних навчальних закладах освітнього середовища, яке не лише забезпечує провадження освітньої діяльності на сучасному рівні, але й стимулює здобувачів вищої освіти до активності, професійного й особистісного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 р. № 1060-ХІІ (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
2. Ждан В.М., Бобирьов В.М., Білаш С.М., Беляєва О.М. Сучасне освітнє середовище вищого медичного навчального закладу як фактор його конкурентоспроможності. Медична освіта. 2017. №3 (75). С. 40-46.
3. Гончарова Є. Є. Формування позитивної мотивації до навчання студентів-іноземців у контексті їх адаптації до освітнього середовища ЗВО України. Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи : збірник статей навч.наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 листопада 2018 р. Полтава, 2018. С. 17-19.
4. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. К. : 2018. 56 с.